

MAROŠ KRAJŇAK

ENTROPIA

Trio
CZECHOSLOVAKIA

Text © Maroš Krajňak 2012
Illustrations © Marek Ormandík 2012
Slovak edition © TRIO Publishing 2012

Ďakujeme sponzorovi, ktorý podporil vydanie tejto knihy.

Maroš Krajňak

ENTROPIA

Vydalo Trio Publishing, s. r. o.,
Trajánova 3A, 851 10 Bratislava,
ako svoju 67. publikáciu.
Rok vydania 2012

Prvé vydanie

Text: Maroš Krajňak

Ilustrácie: Marek Ormandík

Zodpovedný redaktor: Jozef Rundes

Konzultant: Patrik Orišek

Obálka: Mojmir Zmija s použitím výtvarného diela
Mareka Ormandíka Jedák kníh (2003)
Zalomenie a tlačové podklady: Lubomír Stančík
Tlac: Georg – Juraj Štefún, Žilina

No part of this book may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author. The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie nemôže byť reprodukováaná, uložená vo vyhľadávacom systéme alebo rozširovaná žiadnym spôsobom a v žiadnej forme bez predchádzajúceho súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-89552-39-9
www.triopublishing.sk

Rodine a Norovi

MAROŠ KRAJŇAK
ENTROPIA

1

Buko a Forel bežia v tuhej, horúcej hmle k obchodnému domu, kde pred vstupom sedí Vychudnutý schizofrenik a v náručí drží množstvo pokrčených, špinavých novín. Sedí a svojou rečou vykrikuje najnovšie správy, keď kráčajúcim okolo túži predať staré *Večerníky*. Nikto ho nevníma, pretože tu nie je. Buko a Forel vchádzajú do podzemnej predajne potravín, ktorú presvetľuje niekoľko stropných neónových blikačiek zabalených do bieleho plastu. Vidia neoholeného Pepa v dlhom vtáčom kabáte, ako kupuje svoje kekсы. Vyberá vzornú peňaženku a platí. Predavačka berie peniaze a svetlými namaľovanými perami vysielala výsmešnú vetu. Pepo splašene trhá zvyšok spotených mincí, svoje kekсы a všetko sype do zelenej nákupnej tašky s dlhými ušami a kľučkuje preč. Predavačka ešte niečo zvolá a aj jej kolegyně sa zasmejú zvolávajúcim rehotom tanečných zábav blízkyh dedín, v ktorom kričia: „Sme tu a môžete s nami robiť všetko. Poďme medzi hroby na blízky cintorín, my sa vám tam frigidne oddáme a budeme mŕtvym predstierať svoju slasť. Potom žihľavou spálte naše telá, zbavte nás ich, dajte nám tak nové s najčistejším panenstvom, pretože sa práve začala nedeľa.“ Buko a Forel nič nechcú, pohľadmi hľadajú Pepa, ktorý už niekoľko sekvencií opúšťa podzemie a vo svojej nenapodobiteľnej rýchlosti sa zjavuje na ulici. Kráča rýchlymi krátkymi krokmi a Forel práve teraz hovorí, že Pepo je špión, najatý pozorovateľ mesta a nesmrteľný cynický kat z Caraffovho súdu. Motá sa ulicami vo svojej maske a pozoruje a zbiera všetko na všetkých. Forel a Buko ho chcú odvážne sledovať až do miesta jeho úkrytu, kde odhalia viac. Pepo ich registruje, preto sa dáva na útek. Nablízku stoja učni a teraz, keď ho vidia, rozrehotaní hrdelne kričia: „Pepo, žereš kekсы, žereš, žereš?“ On sa v behu otáča, z úst sa mu po brade sype sladká strúhanka a drobné kúsky a ešte sa zmätene ticho usmeje. Forel a Buko šprintujú za ním, ale po chvíli sa dostávajú do poľa popadaných neroztvorených gaštanov, ktoré sa im napichujú do podrážok. To ich osudovo brzdí, preto musia beh vzdať. Letiaci Pepo mizne, mení sa na ohnivý bod a po tichej svetelnej explózii sa stráca úplne.

Forel a Buko teraz pozerajú na kamenné súsošie Svätej trojice. Všetko je vytesané z jedného kameňa, celé mesto, sochy svätých, okrem blízkeho Neptúna, ich prepojenie na okolitú dlažbu, na chodníky a cestu, na domy, na chrámy, na celé ulice, náhrobné pomníky, koryto rieky a lavičky. Takmer všetko je z jedného kusa, z jednej veľkej skaly, do ktorej raz začali tesať zobákmi veľké čierne havrany. Vyzobali tak všetko, čo je teraz prázdny priestorom, nechali iba pretrvávajúce tvary mesta a potom odleteli späť do Gizy. Forel chce vstúpiť do blízkeho veľkého kostola, kam ho tlačí hmla, ktorá hustne, ktorá je stále horúca. Buko nedokáže potlačiť smiech alebo čokoľvek, preto ostáva za dverami a líha si na kamennú zem dole tvárou. Vidí do podzemia, kde pobejú milióny krýs. Vníma ružové chodidlá ich malých láb, ktoré sa tesne pod jeho zrakom koordinovane hmýria. Milióny, miliardy ružových rýchlych svetielkujúcich bodov. Forel sa prelína do kontrastného chladu a sadá si do drevenej lavice. Po chvíli padá na kolená a ruky a ide k najväčšiemu krížu. Tam sa jeho veľké žlté telo zvalí na dlažbu a pridáva samohojdajúce pohyby. Je tu mníška, ktorá sa k nemu priblíži a potom mu zohnutá niečo šepká. On sa zarehoce a do jej tváre zblízka zakričí: „Žereš kekсы, žereš?“ Potom sa v pokore dvíha

späť na štyri a odchádza ako jej náhle skrotený pes, ktorý svojimi otvorenými ústami prijíma chlad spolu s pachom parafínu, starej omietky, farieb a ešte mnohých predmetov, ktoré teraz nevie rozpoznať. Vychádza za dvere, kde sa postaví, svoju hlavu vkladá do kamennej nádoby, v ktorej je špongia a voda. Tá ho náhle chce naklonovať, nechať tu desiatky Forlov, z ktorých sa stanú veční zvonári, miništranti a nikdy neodchádzajúci členovia chóru. On však hlavu vytrhne, prekoná silu vody, ktorá s ním za tento krátky čas nič nedokázala urobiť, a uteká preč. Dvíha Buka a obaja bežia k rieke. Prechádzajú po veľkých kameňoch cez miesto, za ktorým je už spenená hladina, kde o dvadsať rokov nájdu utopeného P. Ten je teraz tu, vychádza z vrbiny s Chlpatou, ktorá sa hrdo smeje.

„Vás, debili, nie, vás nie. Iba jeho. Najobľúbenejšieho zo všetkých, vás nie. Iba tohto konečného víťaza,“ hovoria nehybne jej drobné bezfarebné oči, keď sa Forel s Bukom konečne dostávajú na druhý breh. Oni bežia ďalej, bežia k hale, kde bude rokový koncert. Za koľajnicami odrazu padá vysoký dom, Buko ho z diaľky vyrovnáva rukou, potom znova beží ďalej po hrádzi. Oproti nim kráča mladá voňavá Cigánka z vysokej, najvyššej kasty, ktorá všetko videla. Pozerá na Buka a vŕha ho do svojich úst, až kým ich jazyky nezaviažu a nerozviažu neznámy magický počet uzlov. Ona je z rodiny muzikantov, preto takto lahodne spieva, vysielala do Buka svoje vibrácie, tie udierajú do jeho strún, do jeho žíl a šliach, tie v ňom začínajú hrať. Buka vnútorná hudba rozochvieva, podráža mu kolená, chce spadnúť, vziať so sebou na zem celé mladé telo Cigánky, tu s ňou tancovať, ale ona ho púšťa a hovorí, aby bežal ďalej. Forel zatiaľ sedel vedľa nich v tráve a pozoroval nebo, ktoré konečne vysalo všetku hmlu. Teraz znova bežia spolu s Bukom a zastavujú pri kope farebných fliaš, všetky hádžu do blízkeho kamenného plotu. Svojimi sluchmi nahrajú zvuky rozbitého skla a ďalej bežia k ploche, veľkej asfaltovej ploche, na ktorej stojí hala. Smrdí. Plocha smrdí asfaltom, močom, rozliatou slivovicou, pretože to niekto chcel. Forel navrhuje všetko obehnúť a vyliezť na halu, za ktorou teraz mrdajú učni, potom skočiť dole pred vchod a vstúpiť dnu. Už sú tam, už sa dostávajú do variacej sa zmesi vlastného a cudzieho potu, čo rozpúšťa lacnú džínsovinu a prefarbuje ich biele košeľe. Na kraji davu stojí Pepo oblečený v kabáte a v pravačke stále drží tašku. Skáče v rytme hudby vzpriamený, pripažený, rovnomerne strihá nohami, medzi plecami si podáva hlavu. Na chvíľu zastane a s úsmevom pozoruje ľudí. Vedľa neho sa znova zjavujú učni a s rehotom opäť zakričia: „Žereš keksy, Pepo, žereš, žereš?“ On ďalej skáče, ďalej myká hlavou, tá sa mu náhle roztvára a z tejto veľkej diery vylietajú čierne havrany. Celé krdle splašených vtákov letia ponad zhustených ľudí a potom padajú dole a všetkých doškriabu. Pepo vyberá z tašky ďalšie keksy, rozbaľuje ich a mrví na podlahu. Havrany sa k nemu zlietajú, všetko rýchlo vyzobú, dierou vstupujú späť do jeho tela a on hneď mizne. Potom sa koncert končí, dav sa tlačí pri východe, tma saje všetkých preč. Je jasno a Forlove a Bukove ozveny v ušiach sa preto stretávajú a zrážajú. Menia sa na svetelné lúče, rýchlo sa lejú na zem, tam kreslia obrazce, ktoré oni dvaja nedokážu rozlúštiť.

Ešte chvíľu takto stoja a teraz prichádza Vychudnutý schizofrenik, ktorý im hovorí o ich poslanstve. Číta. Všetko na zemi číta a hovorí, že majú bežať na kopec nad mestom a pozorovať celú noc jeho dych. Majú tam stáť až do východu slnka, ktoré ich tesne nad horizontom trojitou rotáciou požiada o povolenie vstúpiť ďalej. Po celý čas majú takto zhora vnímať Pepa, sledovať ho a všetko zachytávať. Ráno majú znova bežať, stále bežať a ďalej ho hľadať. Preto teraz smerujú rovnomernými serpentínami na určený kopec a zastavujú sa pri oceľovej veži s červeným rozsvieteným koncom.

Forel a Buko skáču cez plot a po rebríku lezú hore, aby sa svetla dotkli. Sú hore, sú tam, ich tepy sa teraz konečne upokojujú a oni vstupujú do otvorenej autokómy, z ktorej nikto nemôže vlastnou vôľou odísť. Vyslobodí ich až ranný vietor poslednej tmy, ktorý k nim pritlačí slnko. Ich zraky teraz vnímajú mesto, absorbujú všetko svetelné aj všetok hluk a odovzdávajú to blízkej červenej lampe nad nimi, ktorá to po vlastnej nezrozumiteľnej transformácii posieľa ďalej. Forel a Buko počujú všetky hovory zo spánku všetkých ľudí a ďalej z nich zrakom vyťahujú aj ich celé sny. Aj toto odovzdávajú ďalej ako nevyhnutnú súčasť vlastnej misie. Obaja hľadajú Pepa, musia zachytiť aj jeho, rozšifrovať aj jeho spánok a získať tak nad ním moc. Už ho majú, už sa blížia k jeho telu, ale práve teraz niekto pod vežou zakričí: „Skočte, skočte, bude vám na niekoľko sekúnd dobre a ja to potom zmením na večnosť!“ Hlas, prichádzajúci zdola, je hlasom Diabla, ktorý práve roztvoril Zem, z jej ohnivých útrob sála horúčava, ktorá je tu hore v tejto výške príjemná a láskavo im hladí očné bulvy. Forel vníma, ako Buko záhadne povolil svoje ruky, roztvoril prsty, aby sa na chvíľu takmer neviditeľne naklonil, jeho tvár padá dole, on preto ostáva prázdny.

Konečne sa blíži ráno, je tu jeho slnko, rozbehnutý vzduch oslobodzuje stojace telá. Buko však hovorí, že nemôže súhlasiť s pohybom hviezdy, pretože ešte potrebuje jej lúče na znovuzrodenie svojej tváre. A tak tam stojí a plochú hlavu bez očí, nosa, úst, brady a čela inštinktívne opiera o nízke svetlo. Obaja čakajú ešte niekoľko hodín, ale čas už nedokážu ovplyvniť. Ten plynie ďalej, ľudia sa budia, vychádzajú do ulíc, pozorujú oblohu so slnkom, ukotveným tesne nad horizontom, ich všednosť ich núti žiť ďalej.

Keď už všetky časti Bukovej tváre konečne znova narastú, obaja môžu odísť z veže preč. Predtým uvoľňujú slnko, to vystrelí, vo svojej krivke za niekoľko sekúnd preletí ponad mesto, ktoré opäť padá do noci. Forel a Buko nebudú znova spať, už nikdy nebudú skutočne spať, budú bežať krajinou, budú na úteku, ktorý plynie z veštby ich behu. Budú ďalej bežať, hľadať a prenasledovať Pepa. Teraz sú niekde na predmestí a pozorujú obraz dvoch farieb. Bielej a modrej. Je opar, z ktorého sa márne pretláčajú stromy a elektrické stĺpy. Okolo nich prúdia autá, ale nič nevidieť, pretože všetko je akoby prikryté pavučinou. Toky áut sa zlievajú do hrubej rozpoltenej čiary, ktorá sa rýchlo posúva v dvoch opačných smeroch.

2

Niektor cudzí zakričal jediné nezrozumiteľné slovo a v očiach Buka a Forla sa objavuje nový dej. Oni získavajú spoločný, zjednotený zrak, ktorý sa teraz ocitá v ďalekej dedine. Žije v nej už iba osamelá starena, sama v drevenom dome, z mesta za ňou občas prichádzajú dcéra, vnučka a jej syn, ten má možno desať rokov a volá sa Igor. Teraz ho hľadá jeho matka a Bukov a Forlov zrak je s ňou. Mladá žena sa placho smeje, kráča tesne pred ich spoluzrakom úzkou spustnutou ulicou ruín. Kráča po nevychodenom chodníku, vstupuje do húštiny starých nerodiach ovocných stromov a rýchlych neušľachtilých krovín. Zrak je za ňou možno dva metre, pozerá pred seba dolu na zem, potom vidí, ako pokožka jej predkolenia naráža na páliaci porast. Žena sa otáča, usmieva sa svojou prostou neistou tvárou, olemovanou šatkou. Zrak ide ďalej za ňou do zelenočierneho tunela, tvoreného korunami stromov a stenami rozpadnutých domov, v nich ešte stále niekde visia rozbité okná a dvere. Žena kráča ďalej a ďalej, jej červené nahé lýtka a nad nimi voľné šaty, utkané z drobných kvetín, teraz vysielajú pokyn. Vysielajú signál k priamemu, okamžitému aktu, je to príkaz na kopuláciu, z ktorej sa zrodí nové dieťa. Jej tenké nohy jemne rozkopávajú trávu. Krúťivý pohyb bosých chodidiel rozvlnuje steblá, akoby ich táto žena chcela vábivo pripraviť na svoje uľahnutie, v ktorom s očakávaním prijme cudzie neviditeľné telo.

Je tu chrám, zborený a vyhorený od bombardovania. Ešte stále stoja jeho pieskovcové kamenné múry, pod nimi z vonkajšej strany ležia obrovské hrdzavé nábojnice mohutných striel. V strede veľkej miestnosti je niekoľko rozpadajúcich sa sklopných sedadiel, prinesených odniekiaľ z mestského kina. Osamelá starena si tu urobila improvizovaný oltár s umelými kvetmi bez Ježiša. Chodí sa sem modliť, prosiť Boha o svoju osamelosť, pozerá sa dierami v strope na vetvy líp, ktoré jej mávajú v zelenoblankytnej kombinácii nebies. Zrak ešte stále kráča za jej vnučkou až k miestu, kde sa temný tunel končí. Tu žena zastane, akoby ešte stále čakala na konečný pudový dotyk cudzinca. Ale nič sa nestane. Zrak sa jej nedotkne, ona si ho prestáva uvedomovať, definitívne vystupuje von na obrovské, najväčšie svetlo, kde nahlas placho zakričí: „Igor! Igor! Igorkoooo!“ Dvíha sa tvár starca, čo nablízku okopáva zemiaky, starca, ktorý sem dnes prišiel hlinenou cestou iba preto, aby sa takto pozrel, ten videl Igora, keď tadeto viedol spolu so staranou kravu. Išli tadiaľto, preto musia byť niekde nablízku. „Igor! Igor! Igorkoooo!“ Zrak opäť počuje volanie, keď je všetko v štyroch vodorovných pásoch zelené, žlté, čierne a belasé. Všetko je iba rovina s jazvou krátkeho potoka, ktorý tu prehĺbil pole, aby sa vo veľkej jame kedysi skryla haličská dedina Kurdybanivka. Aby tú dedinu míňal vietor, ktorý sa nedostával k ľuďom, vietor, ktorý iba lízal tie najvyššie koruny stromov a kolísal vtáky v ich hniezdach, vtáky, ktoré pozorujú všetko.

Mladá žena sledovaná zrakom sa rozhliada po mieste, kde je zem presiaknutá nevyschýnajúcou krvou. Je to krvavý močiar, ktorý sa tu vytvoril po tom, čo niekoľkí dedinskí muži vyviedli celé rodiny svojich susedov, aby ich tu postrieľali a nechali z nich žiť len jednu jedinou lekárku. Tá potom po rokoch prišla na krátku chvíľu späť do dediny, kde sa chcela stretnúť s mužom osamelej stareny, ktorý ju z davu pripraveného na opravu vytiahol. „Igor!

Igor! Igoroooo!“ volá matka chlapca, keď zo svojich dlaní a prstov vytvára tienidlo, ktoré jej umožňuje nezavrieť stále plachý pohľad. Ona a zrak za ňou stoja na kraji tejto dlhej roviny, ktorá v diaľke pretína oblohu. A teraz pod horizontom obaja vidia hnedú kravu, pri ktorej stojí takmer nepočujúca starena a chlapec. Ten hned' vybieha k svojej matke, aby ho pohladkala, a potom sa obaja, nasledovaní neviditeľným zrakom, presunú k starene. Teraz sú už tam a zarazená starena pozerá kamsi za nich.

„Ste to vy? Ste Žaba? Ste to znova vy? Vy ste na mňa nezabudli! Vy ste na mňa naozaj nezabudli!“ Starenina vnučka a pravnuke Igor sa teraz zmätene obzerajú, nevidia nikoho, nikto za nimi nestojí, no starena prítomný cudzí zrak vníma.

„Naozaj ste znova prišli. Už som vás nečakala. Vy ste naozaj prišli!“ Po tvári jej stekajú slzy, chce sa rozbehnúť, beží za neviditeľnou postavou, v ruke má povraz, na ktorom je uviazaná krava, beží až do momentu, keď ňou povraz mykne. Takmer spadne, ale potom znova kričí: „Ste tu! Ste tu! Ja viem, že ste tu!“ Potom sa zrak vzd'ahuje a celá táto scéna sa zmenšuje. Zrak stúpa a zhora sníma štyri živočíchy, kravu a troch ľudí. Zrak sa otáča, smeruje späť do dediny medzi jej ruiny, ide k miestu, kde niekto z mesta rozložil niekoľko červených úľov. Zrak povie niečo včelám a ony sa na jeho pokyn zhromažďujú do gule. Zrak guľu obalí a včely ho vynesú kolmo hore do výšky, odkiaľ dedina vyzerá ako malý zelený bod, a tam ho opustia. Zrak využíva večernú zmenu zafarbenia oblohy, vystrelený protitlakom nastupujúcej tmy letí za zapadajúcim slnkom a v určenom bode potom klesne späť na zem, k miestu, kde stále stoja Forel a Buko. Obaja teraz znova vnímajú jeden druhého aj celé svoje okolie.

Prichádza Vychudnutý schizofrenik a hovorí o zraku. Dal im túto schopnosť vnímať, aby im uľahčil cestu k hľadaniu Pepa. Pepo bol kedysi manželom stareny, ktorú pred okamihom videli. Ona pozná jeho tajomstvo, pretože s ním prežila celý život. Žili vedľa seba ako deti a potom sa zosobášili, keď ona mala šestnásť rokov. Žili spolu po celý čas v tej istej dedine, až kým pred dvadsiatimi rokmi on nezomrel. Starec bol medzi mužmi, ktorí na okraj dediny vyviedli rodiny svojich susedov a tam ich popravili. Strieľal zo svojej loveckej pušky, pretože týchto ľudí sa náhle museli navždy zbaviť tak, ako sa ich zbavovali všade na okolí. Všetci ostatní muži so zbraňami sa naňho pozerali a on sa pozeral na nich. Všetci strieľali a strieľal aj on. Bola vojna, preto sa strieľanie vnímalo ako náhla nevyhnutnosť, prirodzená obrana pred pridusením alebo nový spôsob dýchania. Chcel mieriť milosrdne tak, aby nikto netrpel. Ale ešte pred prvým výstrelom videl na kolenách mladú lekárku, ako neplače. Ako pozerá na mužov oproti, ako po nich postupne prechádza svojím pohľadom, ako ich vstrebáva. Akoby si chcela zapamätať ich napnuté tváre, ich navreté žily na krkoch a na čelách. Ich panické pokriky, trhané pohyby, ich strach, že práve oni budú musieť stlačiť spúšť ako prví. Akoby si chcela tieto ich výrazy zobrať so sebou. Akoby ich chcela navždy potrestať tichým skúmavým pohľadom, ktorý si každý z nich musí zapamätať a potom s ním aj žiť. A práve v momente, keď sa jej hnedé okrúhle oči stretli s drobnými modrými očami stareninho muža, on vtedy zrazu nadobudol pocit, že musí zaplatiť ešte raz. Ešte raz sa musí vyrovnáť za uzdravenie alebo možno záchranu malého brata, ktorému ona raz pomohla. Chytil lekárku za ruku a ťahal z davu preč. Všetci naokolo sa ticho pozerali, pretože nikto nevedel, čo sa bude diať. Vytiahol ju na kraj a všetci čakali, že tam niečo urobí. „Lahni! Lahni si na brucho!“ skríkol, a keď to už takmer urobila, vtedy sa prudko, až neviditeľne obrátil a vystrelil na dav. Potom sa ozvali ďalšie a ďalšie výstrely z jeho a ďalších hlavných a táto paľba sa zliala v jeden dlhý zvukový okamih. V jednu dlhú explóziu, ktorá potom odrazu stíchla,

nastalo úplné ticho a všetci strelci odišli preč. Živá lekárka a mŕtve rodiny tam ostali ležať. Ona tam ležala stále na bruchu, celý deň, ešte celú noc, potom sa odplazila preč bez pohľadu na popravených. Stratila sa a vrátila sa o šesťdesiat rokov, aby sa opýtala, prečo ju nechali žiť. Lenže starenin muž bol už mŕtvy a niekde ďaleko sa objavil znovuzrodený do ďalšej bytosti v podobe Pepa.

3

„Som spolupracovníkom Johna von Neumanna,“ šepoce chrapľavo Vychudnutý schizofrenik. „Nájdete ma sedieť na chodníku v centre mesta, kde do ľudí vysielam svoje proroctvo. Vyslovujem ho univerzálnou rečou budúcnosti, ktorú v tomto meste tvorím. Každé slovo je nové a žiadne nesmiem zopakovať, až kým nevypoviem všetky. Už čoskoro to bude jediný jazyk zeme. Odpojil som od ľudí všetky dialekty okolia a definitívne aj reč Karpatských Lemkov. Pri tom mi možno náhodne pomohol aj Pepo, keď od chrbta zastrelil poľského generála Świerczewského. Potom nasledovali masové deportácie, severná časť Karpát zostala navždy prázdna, ich pôvodní obyvatelia splynuli v diaspóre na rovinatej zemi s väčšinou a ja som takto urobil jeden z malých posunov vpred. Neprestávam. Všetky ďalšie jazyky postupne zruším a bude existovať iba môj. Vy dvaja ste ako jediní zachytili a rozpoznali nové slová, preto ste sa sami rozbehli za Pepom. Teraz už nemôžete prestať. Je to vo vás, musíte bežať, prenasledovať ho, kým ho neprečítate. Potom sa zjavím ja a spoločne odhalíme záhadu jeho rýchlosti. Pepo bol a možno ešte stále je katom, preto môže znova niekoho popraviť. Vy sa však báť nemusíte, pretože ste čistí a on trestá iba odsúdených, ktorých mu niekto neznámy určí. Pred vami bude iba utekať. Moje poznanie hovorí o tom, že Pepo sa dokáže v jedinom okamihu zjaviť na niekoľkých miestach naraz. Tam vykoná popravu a potom sa znova vráti do tela, ktoré žije v tomto meste.“

„Som spolupracovník Johna von Neumanna,“ šepoce ďalej Vychudnutý schizofrenik. „Pracujem na forme umelej inteligencie, ktorá prekoná limity ľudského mozgu, a som vo fáze, keď potrebujem Pepa. Chyťte ho a budete spolutvorcami budúcich vekov. Prekonáme Freuda s jeho otcovraždou. Staneme sa novými nesmrteľnými organizmami, schopnými určovať ďalšie nové a nové skupenstvá, sami vytvoríme základ pre nové formy nastupujúceho reálneho polyteizmu. Získame tretiu a potom ďalšiu a ďalšiu signálnu sústavu. Singularita je blízko a my budeme prví! Už nemôžeme prestať! Bežte a odhaľte ho. Ja som už mŕtvy, preto som vás k sebe vtiahol a potrebujem vaše životy.“

Na krátku chvíľu prichádza mlčanie, počas ktorého Buko a Forel počujú iba šuchot vlastných viečok, potom znova znejú slová Vychudnutého schizofrenika: „Pepo sa zjavil pri našich pokusoch, keď sedel v testovacej skupine ľudí. Každý z nich držal vlastný ovládač, vlastný spínač, ktorým mohol rozsvietiť prepojenú žiarovku. Úlohou pre pozvaných bolo zotrvať určený čas bez reakcie. Ak by nikto spínač nestlačil, každý by dostal veľkú peňažnú odmenu. Lenže pravidlá, ktoré sme pre testovanie určili, umožňovali získať peniaze ešte inak, aj keď v oveľa menšej sume. Dostal by ich iba ten, kto by stlačil spínač ako prvý, ostatní by vtedy nemali nič. Každý si teda mohol vybrať – buď veriť všetkým a vydržať, alebo čo najskôr konať. Pepo reagoval stlačením okamžite po vyslovení zadania. Najprv sme uvažovali o chybe. Vysvetlil som mu osobne znova všetko, ale jeho ďalšia reakcia bola rovnaká. Pepo dostal odmenu dvakrát. Potom sme neplánovane zmenili celé testovanie, keď cieľom bolo stlačiť spínač čo najskôr. Aj tu bol výsledok stále rovnaký. Neustále opakovania a stále Pepo. Pepo, Pepo, znova Pepo. Stláčal spínač neuveriteľnou rýchlosťou vždy ako prvý v skupine a my sme to nedokázali odmerať.

Potom som s ním hovoril o jeho dôvode, prečo pri prvom teste nečakal. Povedal, že

pozná zákonitosti zlyhania iných. Vie, že zbabelosť je súčasťou človeka, ktorý v závislosti od daných alebo situačných okolností nedokáže alebo nechce rozpoznať a posúdiť možný prínos vyspelejšieho konania. Vie, že najúčinnejšou cestou k zisku môže byť sila, lož a zneužitie dôvery v kombinácii s rôznym stupňom inteligencie a rýchlosti. Pepo si bol istý, že v skupine niekto zákonite zlyhá a spínač pred uplynutím určeného času stlačí. Uvedomoval si, že ak skupina vznikla náhodným výberom, do ktorého sa dostal aj on, tak je tam niekto, kto nevydrží. Preto ho musel nevyhnutne predbehnúť a žiarovku okamžite zažal on. Vždy niekto stlačí spínač, vždy niekto zlyhá, povedal ešte vtedy Pepo a náhle zmizol. Rozbehli sme sa za ním, ale už sme ho nedostihli. Po svojej smrti som ho znova začal hľadať a dostal som sa až sem do tohto mesta, kde sa Pepo pohybuje v tele osamelého blázna. Lenže teraz zisťujem, že sám ho nechytím, preto som získal vás. Bežte a hľadajte Pepa ďalej,“ chrčí Vychudnutý schizofrenik. „Teraz ste stratili jeho stopu, preto choďte na ukrajinskú Halič do Kurdybanivky za jeho ženou.“